

Zhodnotenie účinnosti systému na ochranu spotrebiteľa v Slovenskej republike z pohľadu kapitoly č. 23
– ochrana spotrebiteľov a zdravia

V Slovenskej republike bola problematika spotrebiteľskej politiky rozpracovaná v dvoch zásadných na seba nadväzujúcich materiáloch:

- Systém ochrany spotrebiteľa v SR schválený uznesením vlády SR č. 455/1993
- Zásady spotrebiteľskej politiky SR schválené uznesením vlády SR č. 116/1995.

Systém ochrany spotrebiteľa vychádzal zo všeobecných princípov, ktoré uplatňujú štáty s rozvinutou ekonomikou a určil spôsob inštitucionálneho zabezpečenia ochrany spotrebiteľa v SR. Koordinačnú úlohu v oblasti spotrebiteľskej politiky zveril Ministerstvu hospodárstva SR. Zároveň stanovil podiel účasti jednotlivých ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, orgánov miestnej štátnej správy, špecializovaných inšpekčných a dozorných orgánov, orgánov samosprávy, ako aj nevládných spotrebiteľských a podnikateľských združení na tvorbe a realizácii spotrebiteľskej politiky. V nadväznosti na prijatý systém ochrany spotrebiteľa vláda prijala Zásady spotrebiteľskej politiky vychádzajúce z rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 39/248 z roku 1985, ktoré stanovili ciele spotrebiteľskej politiky v SR:

- ochrana zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov
- **ochrana a podpora ekonomických záujmov spotrebiteľov**
- prístup spotrebiteľov k informáciám o výrobkoch a službách
- **vzdelávanie spotrebiteľov**
- efektívne riešenie spotrebiteľských sťažností a získavanie náhrad škôd
- podpora rozvoja činnosti nevládných spotrebiteľských organizácií.

Prostredníctvom prijatých zásad sa vytvoril základ pre spoluprácu ústredných orgánov v oblasti spotrebiteľskej politiky vo väzbe na hospodársku politiku vlády SR ako aj na postup aproximácie právneho systému Slovenskej republiky k právnemu systému Európskej únie.

1. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

1.1. Realizácia priorít a harmonizácia legislatívy v oblasti ochrany spotrebiteľa

Legislatívny rámec ochrany spotrebiteľa nie je možné charakterizovať bez jeho nadväznosti na jednotlivé zásady spotrebiteľskej politiky. Každý z právnych predpisov, prijatý v oblasti ochrany spotrebiteľa, je možné organicky začleniť pod niektorú z uvedených zásad. Tento fakt sa dotýka nielen právnych predpisov prijatých ešte pred rokom 1985, kedy boli zásady spotrebiteľskej politiky deklarované rezolúciou Valného zhromaždenia OSN, ale i predpisov, ktorých tvorbu a prijatie ovplyvnila jednak zmena sociálno – ekonomických podmienok a trhového prostredia a jednak záväzky, ktoré Slovenská republika prijala v súvislosti s podpísaním Asociačnej dohody v roku 1995.

Jednotlivé právne predpisy, zabezpečujúce ochranu spotrebiteľa, možno teda rozdeliť takto :

1. právne predpisy zabezpečujúce ochranu zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov
2. právne predpisy v oblasti ochrany a podpory ekonomických záujmov spotrebiteľov
3. právne predpisy umožňujúce prístup spotrebiteľov k informáciám o výrobkoch a službách
4. právne predpisy zakotvujúce efektívne riešenie spotrebiteľských podnetov a reklamácií a získavanie náhrad škôd
5. právne predpisy zamerané na podporu rozvoja činnosti nevládných spotrebiteľských organizácií.

1. Ochrana zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov je zabezpečená viacerými právnymi predpismi. Ide predovšetkým o zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení zákona č. 137/1998 Z. z. a zákona č. 310/1999 Z. z. Práve posledná novela zákona o ochrane spotrebiteľa stanovila povinnosť predávajúceho uvádzať do obehu len bezpečné výrobky, teda výrobky, ktoré neohrozujú život, zdravie, majetok spotrebiteľa a životné prostredie. Zákon č. 294/1999 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom ustanovuje bezpečnosť užitia alebo použitia výrobku ako jednu z podmienok bezvadnosti výrobku. Problematiku ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľa upravuje tiež zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý zaviedol spôsob ustanovovania technických požiadaviek na výrobky, ktoré by mohli ohroziť život, zdravie alebo majetok spotrebiteľov, vymedzil činnosť orgánov štátnej správy a procedurálne postupy pri tvorbe a realizácii technických predpisov a technických noriem, v ktorých sú technické požiadavky na výrobky obsiahnuté. V súvislosti so zákonom č. 264/1999 Z. z. je potrebné spomenúť nariadenia vlády Slovenskej republiky, ustanovujúce podrobnosti o technických požiadavkách na jednotlivé špecifické skupiny výrobkov (napr. hračky, zbrane a strelivo, pyrotechnické výrobky). Ďalšími právnymi predpismi zabezpečujúcimi ochranu práv spotrebiteľov sú zákon č. 178/1998 Z.z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach v znení neskorších predpisov a zákon č. 67/1997 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

2. Ochrana a podpora ekonomických záujmov spotrebiteľov opäť korešponduje predovšetkým so zákonom č.634/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. V zmysle tejto právnej normy je predávajúci povinný predávať spotrebiteľovi výrobky a poskytovať služby v správnej hmotnosti, miere alebo množstve, predpísanej kvalite a za ceny, ktoré sú dohodnuté v súlade s ekonomickými predpismi. Ochrana ekonomických záujmov spotrebiteľa v nemalej miere zabezpečuje tiež Obchodný zákonník, zakazujúci nekalosúťažné konanie, ktoré môže spôsobiť ujmu nielen podnikateľom, ale aj spotrebiteľom. Ochrana ekonomických záujmov spotrebiteľa je i náplňou zákona č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji, ktorý okrem iného umožňuje spotrebiteľovi odstúpiť od zmluvy do siedmych dní bez uvedenia dôvodu.

Zabezpečenie ekonomických záujmov spotrebiteľa je i predmetom zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov. Zákon upravuje okrem iného niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru. Ďalším z právnych predpisov v oblasti ochrany ekonomických záujmov spotrebiteľa je zákon č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Novinkou, ktorú tento právny predpis zaviedol, je povinnosť cestovnej kancelárie zabezpečiť povinné zmluvné poistenie zájazdu, z ktorého je napr. hrazená doprava spotrebiteľa z miesta pobytu v zahraničí do Slovenskej republiky, pokiaľ túto dopravu nie je schopná zabezpečiť samotná cestovná kancelária; ďalej sa zákonom stanovili povinné náležitosti zmluvy o obstaraní zájazdu. Právnym predpisom spadajúcim do tejto kategórie je aj zákon č. 18/1996 Z. z. o cenách. Významným nástrojom ochrany ekonomických záujmov spotrebiteľov je aj zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, ktorým sa zriaďuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Napokon aj zákon č. 294/1999 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom stanovuje povinnosť zabezpečiť riadnu prezentáciu výrobku a informácie o výrobku.

3. Prístup spotrebiteľov k informáciám o výrobkoch a službách nie je špecificky vymedzený jediným právnym predpisom. Základný legislatívny rámec i v prípade spotrebiteľského prístupu k informáciám tvorí zákon o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, vymedzujúci informačné povinnosti predávajúceho a ďalšie s nimi súvisiace náležitosti. Informačné povinnosti, týkajúce sa predávaných výrobkov, poskytovaných služieb a predávajúceho, stanovuje i zákon č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji, či zákon o technických požiadavkách na výrobky a posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vymedzujúci informačné povinnosti Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo, týkajúce sa technických predpisov, technických noriem a autorizovaných osôb. Osobitné postavenie v rámci zabezpečenia informovanosti spotrebiteľa zaujíma zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame, v ktorom sa okrem nového vymedzenia pojmu reklamy stanovili aj všeobecné požiadavky na reklamu, podmienky prípustnosti porovnávacej reklamy, úpravu klamlivej reklamy, osobitné požiadavky na reklamu niektorých produktov. Informácie o výrobkoch, ktoré sú pre spotrebiteľa právne relevantné, sprostredkujú aj podzákonné normy, vydané Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky. Jedná sa o vyhlášku MH SR č. 18/1999 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní zloženia a spôsobe zaobchádzania s textilnými výrobkami, vyhlášku MH SR č. 105/2001 Z. z. o označovaní materiálového zloženia obuvi a vyhlášku MH SR č. 106/2001 Z. z. o označovaní materiálového zloženia výrobkov z krištáľového skla. Tieto právne predpisy upravujú podrobnosti o označovaní jednotlivých druhov výrobkov, spôsob ich označovania, stanovujú

podmienky materiálového zloženia výrobkov a zavádzajú nové druhy a spôsoby ich označovania v súlade s predpismi Európskej Únie. Do kategórie podzákonných predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľa patrí aj vyhláška MH SR 125/1995 Z. z. , ktorou sa upravuje kategorizácia pohostinských prevádzkarní a klasifikačné znaky na ich zaraďovanie do skupín a kategorizácia ubytovacích zariadení a klasifikačné znaky na ich zaraďovanie do tried. V súčasnosti je vypracovaný návrh novely menovanej vyhlášky. Požiadavky na spotrebiteľské balenie výrobkov označené značkou "e" upravuje vyhláška ÚNMS SR č. 207/2000 Z. z. o označenom spotrebiteľskom bolení.

4. Efektívne riešenie spotrebiteľských podnetov a reklamácií a získavanie náhrad škôd je v oblasti ochrany spotrebiteľa špecifickým inštitútom. Základ jeho právnej úpravy tvorí zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Ako lex specialis sú tieto inštitúty obsiahnuté predovšetkým v zákone č. 294/1999 Z. z. o zodpovednosti za škodu, spôsobenú vadným výrobkom, explicitne vymedzujúcim zodpovednosť výrobcu v prípade, ak vadný výrobok spôsobil škodu na živote alebo zdraví poškodeného alebo na veci inej, ako je vadný výrobok. Tento právny predpis teda predstavuje vymedzenie osobitného druhu zodpovednosti oproti všeobecne koncipovanej zodpovednosti občianskoprávnej. Problematika spotrebiteľských reklamácií je upravená tak v Občianskom zákonníku ako aj zákone č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. V zákone o ochrane spotrebiteľa je stanovená povinnosť predávajúceho prijať reklamáciu, vybaviť ju v určených lehotách, vystaviť o tom doklad a viesť evidenciu. Združenia majú v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa oprávnenie na základe súhlasu spotrebiteľa a predávajúceho bezplatne sprostredkovať riešenie sporov medzi spotrebiteľom a predávajúcim pri vybavovaní reklamácií. Nemožno opomenúť ani pôsobenie orgánov štátnej správy a samosprávy v oblasti ochrany spotrebiteľa, ktorých oprávnenia a predmet činnosti vymedzuje zákon č. 274/1993 Z. z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa. Postavenie Slovenskej obchodnej inšpekcie charakterizuje zákon č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov. V súčasnosti je v legislatívnom procese nový návrh zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje kompetencie menovaného dozorného orgánu.

5. Podpora rozvoja činnosti nevládných spotrebiteľských organizácií. Legislatívny rámec upravujúci postavenie a činnosť nevládných spotrebiteľských organizácií predstavuje zákon o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, upravujúci právne postavenie združení a iných právnických osôb, založených na ochranu spotrebiteľa, v nadväznosti na zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov. Okrem toho vymedzuje i oprávnenia spotrebiteľských organizácií voči orgánom verejnej správy, účasť spotrebiteľských združení na tvorbe a kontrole plnenia spotrebiteľskej politiky, ako aj sprostredkovateľskú činnosť súvisiacu s riešením reklamácií. Právna úprava v oblasti ochrany

spotrebiteľa je charakterizovaná kompaktným a cieľavedomým zapracovávaním dokumentov prijatých orgánmi Európskej Únie, ku ktorému sa Slovenská republika zaviazala podpísaním Asociačnej dohody v roku 1995. V rámci kapitoly acquis č. 23 ochrana spotrebiteľov a zdravia je Slovenská republika v súlade s ustanoveniami Asociačnej dohody povinná zosúladiť 16 právnych predpisov Spoločenstva s právnym poriadkom SR. V súčasnom období je plne zapracovaných 11 Smerníc (informácie o ich zapracovaní sú uvedené v prílohe č. 1). Ostatné smernice budú v plnom rozsahu zapracované do konca roku 2003 v súvislosti s referenčným dátumom vstupu Slovenskej republiky do Európskej Únie, ktorým je 1. január 2004.

1.2. Rada pre spotrebiteľskú politiku

Rada pre spotrebiteľskú politiku je poradným orgánom ministra hospodárstva SR na koordinovanú a komplexnú tvorbu spotrebiteľskej politiky a jej uplatňovanie. Zriadená bola na základe uznesenia vlády SR č. 455/1993, ktorým bol schválený systém na ochranu spotrebiteľa v SR. Členmi Rady sú zástupcovia vecne príslušných orgánov štátnej správy, strešných spotrebiteľských organizácií, podnikateľských zväzov a združení. Podľa Štatútu sa členovia Rady majú schádzať minimálne dvakrát za rok. Medzi činnosti Rady patrí, okrem iného, posudzovanie návrhov zákonov z oblasti ochrany spotrebiteľa, podpora rozvoja aktivít medzinárodnej spolupráce v oblasti ochrany spotrebiteľa a pod. Stanoviská Rady sú predkladané ministrovi hospodárstva SR vo forme návrhov a odporúčaní.

3. Iné ústredné orgány štátnej správy

Uznesením vlády SR č. 116/1995 bolo ministrovi hospodárstva uložené gestorsky zabezpečiť realizáciu Zásad spotrebiteľskej politiky SR. Toto uznesenie zároveň ukladalo ministrom a predstaviteľom ostatných ústredných orgánov štátnej správy vychádzať pri príprave koncepčných materiálov a právnych predpisov zo Zásad spotrebiteľskej politiky. V nadväznosti na úlohy vyplývajúce z predmetného uznesenia Ministerstvo hospodárstva SR aktívne spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími inštitúciami v oblasti ochrany spotrebiteľov a zdravia. Táto spolupráca sa prejavuje predovšetkým pri príprave právnych noriem a iných materiálov v ochrane spotrebiteľa. Jednotlivé rezorty sú zainteresované do prípravy, procesu tvorby a pripomienkového konania zásadných materiálov spracovávaných Ministerstvom hospodárstva SR.

Rovnako, ostatné ústredné orgány štátnej správy majú záujem na podpore realizácie zásad spotrebiteľskej politiky, čo sa prejavuje predovšetkým v aplikácii prijímanej legislatívy. Legislatívna úprava rôznych oblastí hospodárskeho života, ktorá je v gescii jednotlivých ústredných orgánov štátnej správy, berie do úvahy problematiku ochrany spotrebiteľa, čím sa posilňuje jeho postavenie v spoločnosti.

3.1. Ministerstvo pôdohospodárstva SR –

Základnou normou potravinového práva, ktorá rešpektuje zásady spotrebiteľskej politiky a vzťahuje sa rovnako na tuzemské, ako aj importované potraviny, je zákon č. 152/1995 Z.z. o potravinách. Zákon rieši problematiku zodpovednosti výrobcov, dovozcov a predávajúcich za zdravotnú neškodnosť a kvalitu potravín, označovanie potravín, reklamu, kontrolu a sankcie zo strany orgánov potravinového dozoru. V súlade s § 3 zákona o potravinách sa vypracovali hlavy Potravinového kódexu SR, ako všeobecne záväzné predpisy, ktorými sa ustanovujú požiadavky najmä na zdravotnú neškodnosť, hygienu, požiadavky na zloženie a kvalitu potravín, rozsah a spôsob označovania. Z pohľadu zabezpečovania ochrany spotrebiteľa Potravinový kódex SR v tejto oblasti významne dopĺňa národnú legislatívu. Ministerstvo pôdohospodárstva SR v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR doteraz vydalo 10 všeobecných hláv a 23 komoditných hláv Potravinového kódexu. V nadväznosti na skutočnosť, že Ministerstvo pôdohospodárstva SR je zodpovedným orgánom pre aproximáciu smerníc Európskej únie a implementáciu acquis pre bezpečnosť potravín v kapitole 7 - poľnohospodárstvo a v kapitole 1 - voľný pohyb tovaru, pripravilo MP SR ďalšie zákony týkajúce sa bezpečnosti potravín, napr. zákon č. 337/1998 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a pod. Ministerstvo pôdohospodárstva SR spolupracuje pri zabezpečovaní ochrany spotrebiteľa v oblasti potravín predovšetkým s MH SR, MZ SR a ÚNMS SR. MP SR spolupracuje tiež s nevládnou organizáciou Združenie slovenských spotrebiteľov, zástupca ktorého je zároveň členom Slovenského kódexového výboru pre potraviny. Spolupráca so Združením slovenských spotrebiteľov sa prejavuje aj ďalšími formami: zastúpenie Združenia v Rade pre trhovú reguláciu SR, účasť v rôznych hodnotiacich komisiách (Agrokomplex, mliekárenské produkty a pod.), spolupráca pri organizovaní aktuálnych tém Svetového dňa spotrebiteľských práv (bezpečné potraviny, geneticky modifikované produkty a pod.), organizovanie spoločných odborných podujatí. Ministerstvo pôdohospodárstva SR v nadväznosti na ochranu spotrebiteľa vypracovalo, okrem právnych predpisov, dva zásadné materiály:

- Konceptia výkonov potravinového dozoru z roku 1996
- Stratégia bezpečnosti potravín v SR z roku 2001.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR v rámci svojej pôsobnosti uplatňovalo zásady spotrebiteľskej politiky pri tvorbe právnych predpisov v danej oblasti a pri spracúvaní koncepčných materiálov s cieľom podpory a skvalitňovania ochrany spotrebiteľa v oblasti potravín.

3.2. Ministerstvo zdravotníctva SR

Ministerstvo zdravotníctva SR realizuje podporu ochrany spotrebiteľov a zdravia prostredníctvom uplatňovania zákona č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov. Tento zákon komplexne upravuje problematiku ochrany zdravia ľudí v oblasti starostlivosti o zdravé životné podmienky a pracovné podmienky, vrátane oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim a neionizujúcim žiarením, nad epidemiologicky závažnými činnosťami, vznikom prenosných ochorení i v oblasti pitnej

vody. Ministerstvo zdravotníctva SR aktívne spolupracuje s Ministerstvom pôdohospodárstva SR pri spracovávaní jednotlivých hláv Potravinového kódexu SR a prostredníctvom Poradní zdravia zriadených v štátnych zdravotných ústavoch podporuje rozvoj vzdelávania spotrebiteľov. Vzhľadom na zabezpečovanie odborných činností a uplatňovanie právnych noriem v oblasti ochrany zdravia ľudí Ministerstvo zdravotníctva SR realizovalo Zásady spotrebiteľskej politiky SR v rámci svojej pôsobnosti.

3.3. Ministerstvo vnútra SR

Podpora ochrany spotrebiteľa sa prejavuje uplatňovaním zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Prijatím komplexnej novely uvedeného zákona došlo ku kvalitatívnemu posunu povinností podnikateľov pri vykonávaní niektorých živností vyžadujúcich si odbornú spôsobilosť. Uvedený zákon spolu s osobitnými predpismi upravuje ďalšie povinnosti prevádzkovateľa živnosti, pričom sa zvyrazňuje požiadavka na dodržiavanie technických noriem, profesionálnych zvyklostí a poskytovania kvalitných tovarov a služieb pre spotrebiteľov. Ministerstvo vnútra SR vykonáva prostredníctvom živnostenských úradov pravidelné kontrolné akcie a v prípade zistených nedostatkov uplatňuje sankcie. V nadväznosti na právnu úpravu oblasti živnostenského podnikania sa kontrolné akcie zintenzívňujú, pričom sa realizujú aj súčinnosťné kontrolné akcie s inými kontrolnými orgánmi. V rámci svojej pôsobnosti Ministerstvo vnútra SR uplatňovalo presadzovanie Zásad spotrebiteľskej politiky SR na podporu ochrany spotrebiteľa.

2.4. Ministerstvo financií SR

Uplatňovaním zámerov a postupov v oblasti finančnej politiky Ministerstvo financií SR nepriamou formou podporovalo realizáciu Zásad spotrebiteľskej politiky SR a ochranu spotrebiteľa. Stratégiou finančnej politiky sa vytvorili predpoklady pre hospodársky rozvoj v prospech spotrebiteľov predovšetkým podporou prílevu priamych zahraničných investícií, podporou malého a stredného podnikania a pod. V súlade s WTO Ministerstvo financií SR vo svojom koncepčnom materiáli "Stratégia finančnej politiky" venovalo taktiež pozornosť nástrojom na ochranu domáceho trhu, predovšetkým formou zamedzenia narušovania stability domáceho trhu a zabránenia prístupu nežiadúcich výrobkov na trh.

2.5. Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

Oblasť poskytovania služieb v jednotlivých druhoch dopravy, vrátane služieb pôšt a telekomunikácií, je upravená príslušnými právnymi predpismi, za prípravu a uplatňovanie ktorých je zodpovedné Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Tieto právne predpisy dotvárajú celkový rámec spotrebiteľskej legislatívy, ktorého cieľom je bezpečnosť a kvalita poskytovaných služieb pri súčasnom zabezpečení ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov. Významnú úlohu pri riešení otázok ochrany spotrebiteľa v súvislosti s poskytovaním telekomunikačných služieb znamenalo prijatie zákona o

telekomunikáciách, ktorý upravuje podmienky na poskytovanie telekomunikačných služieb vrátane štátnej regulácie telekomunikačných činností a cien. Vychádzajúc z potreby zabezpečiť ochranu spotrebiteľa pri poskytovaní jednotlivých dopravných, poštových a telekomunikačných služieb Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR realizovalo Zásady spotrebiteľskej politiky v rámci svojej kompetencie.

2.6. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Zásady spotrebiteľskej politiky SR uplatňovalo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR najmä pri tvorbe právnych predpisov. Zákon č. 90/1998 Z.z. a jeho novela č. 413/2000 Z.z. o stavebných výrobkoch jednoznačne definuje požiadavky kladené na stavebné výrobky pri súčasnom dodržaní požiadaviek na bezpečnosť a kvalitu výrobkov a ochranu spotrebiteľa. V nadväznosti na podporu politiky regionálneho rozvoja Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR využívalo pri tvorbe právnych predpisov a koncepčných materiálov zásady spotrebiteľskej politiky.

2.7. Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia SR uplatňovalo Zásady spotrebiteľskej politiky predovšetkým pri zabezpečovaní ochrany zdravia spotrebiteľa v špecifických oblastiach, ako sú ochrana vôd, ovzdušia, používanie genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov a pod. V oblasti prístupu spotrebiteľov k informáciám o výrobkoch a službách MŽP SR pripravilo a gestorsky zabezpečuje Národný program environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov. Jeho úlohou je umožniť spotrebiteľom aktívne sa podieľať na ochrane životného prostredia už pri nákupe výrobkov spotrebného charakteru. Na základe splnenia podmienok tohto programu sú výrobky so zníženým negatívnym vplyvom na životné prostredie označené značkou Environmentálne vhodný výrobok. Transparentnosť procesu označovania zabezpečuje Komisia Národného programu environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov, zložená zo zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, vysokých škôl, orgánu trhového dozoru, ako aj viacerých mimovládnych organizácií. Medzi mimovládnymi organizáciami je aj Združenie slovenských spotrebiteľov, s ktorým spolupracuje MŽP SR na príprave informačných a propagačných materiálov na informovanie a vzdelávanie spotrebiteľov. Spolupráca sa realizuje aj prostredníctvom spracúvania témy Životné prostredie a osobná spotreba v informačnom katalógu Infotéka, organizovaním tém v rámci Svetového dňa spotrebiteľských práv a pod. Významným právnym predpisom v tejto oblasti je zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a jeho vykonávacie vyhlášky, ktoré upravujú v celom rozsahu odpadové hospodárstvo a nakladanie s odpadmi, čo má významný dopad na ochranu životného prostredia a tým aj spotrebiteľov. Dôležitú úlohu v ochrane životného prostredia má tiež vyhláška MŽP SR č. 144/2000 Z. z. o požiadavkách na kvalitu palív, o vedení prevádzkovej evidencie a o druhu, rozsahu a spôsobe poskytovania údajov orgánu ochrany ovzdušia. Vzhľadom na závažnosť

riešených oblastí s priamym dopadom na spotrebiteľa Ministerstvo životného prostredia SR uplatňovalo zásady spotrebiteľskej politiky v právnych a iných zásadných materiáloch pripravovaných rezortom.

2.8. Ministerstvo školstva SR

Ministerstvo školstva SR v rámci svojej pôsobnosti venovalo problematike ochrany spotrebiteľa a uplatňovaniu Zásad spotrebiteľskej politiky značnú pozornosť. Uvedená problematika je súčasťou výučby vo všeobecno-vzdelávacích predmetoch na základných a stredných školách najmä v predmetoch občianska náuka, občianska výchova, právna náuka. Rozsah výučby v danej oblasti dopĺňajú odborné predmety stredných odborných škôl a stredných odborných učilíšť so zameraním na ekonomiku, obchod a služby, najmä predmet tovaroznalectvo. Ministerstvo školstva SR vychádzalo pri svojich aktivitách zo zásad spotrebiteľskej politiky v rámci svojej pôsobnosti, nakoľko problematika zvyšovania právneho vedomia spotrebiteľov a príprava mladých spotrebiteľov je významnou súčasťou spotrebiteľskej politiky.

2.9. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

Nový prístup pri zabezpečovaní ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov v oblasti nepotravinárskych výrobkov znamenalo prijatie zákona č. 264/1999 Z.z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody, ktorý vypracoval Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR. Zásada novej právnej úpravy spočíva v prenose zodpovednosti za výrobok na podnikateľa, na čo nadväzuje aj úprava výkonu kontroly, ktorá sa prenáša z obdobia pred uvedením výrobkov na trh do obdobia po uvedení výrobku na trh. K predmetnému zákonu boli vydané nariadenia vlády SR, ktorými sa stanovujú technické požiadavky na konkrétne skupiny výrobkov. Aj prijatá nová právna úprava v oblasti metrológie - zákon č. 142/2000 Z.z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, má priamy vzťah k ochrane spotrebiteľa. V súlade so smernicami Európskej únie stanovuje požiadavky na vybrané druhy meradiel a metódy ich skúšania, ale aj všeobecné požiadavky na spotrebiteľsky balené výrobky označované značkou "e", ktorou výrobca potvrdzuje splnenie požiadaviek najmä na množstvo výrobku v balení. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR spolupracuje s nevládnou spotrebiteľskou organizáciou Ochrana spotrebiteľa agentúra, Žilina, na základe zmluvy, ktorej predmetom je uverejňovanie informačných materiálov z oblasti systémov kvality, skúšobníctva a metrológie v spotrebiteľskom časopise TERČ. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR v rámci svojej pôsobnosti aktívne uplatňoval Zásady spotrebiteľskej politiky SR pri tvorbe právnych predpisov a iných zásadných materiálov.

2.10. Protimonopolný úrad

Nepriama podpora spotrebiteľskej politiky sa prejavila prijatím zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže. Účelom tohto zákona je ochrana hospodárskej súťaže na trhoch výrobkov, výkonov, prác a služieb proti jej obmedzovaniu. Zároveň zákon vytvára podmienky na ďalší rozvoj

hospodárskej súťaže s cieľom podporiť hospodársky rozvoj v prospech spotrebiteľov. Protimonopolný úrad SR v rámci svojej pôsobnosti uplatňoval Zásady spotrebiteľskej politiky SR.

3. Orgány trhového dozoru

Dozor nad uplatňovaním prijatej legislatívy vykonávajú dozorné a inšpekčné orgány. Pôsobnosť jednotlivých dozorných, inšpekčných a kontrolných orgánov v ochrane spotrebiteľa je založená na rezortnom odvetvovom princípe. Všeobecný dozor v ochrane spotrebiteľa podľa zákona č. 274/1993 Z.z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa vykonávajú tieto dozorné orgány:

- Slovenská obchodná inšpekcia
- okresné a krajské úrady - odbory živnostenské a ochrany spotrebiteľa
- obce.

Slovenská obchodná inšpekcia je orgánom trhového dozoru v pôsobnosti MH SR. Vykonáva dozor nad zákonom o ochrane spotrebiteľa a ďalšími osobitnými predpismi v oblasti ochrany spotrebiteľa. V roku 2000 bol celkový počet pracovníkov Slovenskej obchodnej inšpekcie 297, z toho 234 vykonávalo priamu inšpekčnú a kontrolnú činnosť. Výsledky činnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie sú uvedené v prílohe č. 4. Pri výkone dozoru v rámci dovozu tovarov na vnútorný trh spolupracuje Slovenská obchodná inšpekcia s colnými orgánmi. V zmysle colného zákona č. 238/2001 Z.z. colné orgány oznamujú Slovenskej obchodnej inšpekcii pred prepustením výrobkov do režimu voľného obehu skutočnosti týkajúce sa bezpečnosti dovážaných výrobkov na vykonanie príslušných opatrení. Spolupráca medzi Slovenskou obchodnou inšpekciou a colnými orgánmi je realizovaná aj na základe uzatvorenej Dohody o spolupráci, podľa ktorej SOI informuje colné orgány o zistených nebezpečných výrobkoch na trhu SR, ako aj o nebezpečných výrobkoch notifikovaných v systéme Trapex. Slovenská obchodná inšpekcia vykonáva kontrolu, dozor a dohľad na trhu okrem zákona o ochrane spotrebiteľa podľa nasledovných právnych noriem:

- zákon č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov
- zákon č. 274/1993 Z.z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa v znení neskorších predpisov
- zákon č. 18/1996 Z.z. o cenách v znení neskorších predpisov
- zákon č. 147/2001 o reklame
- zákon č. 67/1997 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 178/1998 Z.z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach v znení neskorších predpisov
- zákon č. 90/1998 Z.z. o stavebných výrobkoch v znení neskorších predpisov
- zákon č. 264/1999 Z.z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody v znení neskorších predpisov
- zákon č. 108/2000 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji

- zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch
- zákon č. 281/2001 Z.z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka
- zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch
- zákon č. 170/2001 Z.z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze.

Na úrovni miestnej štátnej správy dozor nad zákonom o ochrane spotrebiteľa vykonávajú okresné úrady – odbory živnostenské a ochrany spotrebiteľa a krajské úrady. Z celkového počtu 644 pracovníkov priamu inšpekčnú a kontrolnú činnosť vykonávalo 286 osôb (aktuálne údaje k 12.9.2001). Táto inšpekčná a kontrolná činnosť nebola zameraná len na dodržiavanie povinností ustanovených predpismi v ochrane spotrebiteľa, ale aj na kontrolu dodržiavania živnostenského zákona. Zákon č. 274/1993 Z.z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa zveril výkon dozoru nad zákonom o ochrane spotrebiteľa aj obciam, avšak len v zúženom rozsahu, t.j. na trhoviskách a trhovách miestach. Realizácia výkonu dozoru obcami nie je uskutočňovaná.

Systém orgánov kontroly na úseku ochrany spotrebiteľa dopĺňajú ďalšie inštitúcie, ktoré patria do pôsobnosti ďalších ministerstiev, predovšetkým:

- Ministerstva pôdohospodárstva SR - Slovenská poľnohospodárska a potravinárska inšpekcia
 - Štátna veterinárna správa
- Ministerstva zdravotníctva SR - krajskí a okresní hygienici
 - štátne zdravotné ústavy
- Ministerstvo financií SR - orgány cenovej kontroly
 - colné orgány
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - inšpektoráty práce - Národný inšpektorát práce.

Na potrebu zmeny štruktúry orgánov kontroly na trhu poukázala Ministerstvom hospodárstva SR vypracovaná „Analýza účinnosti a pôsobenia súčasného systému orgánov trhového dozoru a návrh legislatívneho zámeru zákona o integrácii kontroly na trhu“, ktorý prerokovala vláda SR v júni 2001. Na základe predloženej analýzy vláda SR prijala uznesenie č. 565 zo dňa 20. júna 2001, ktorým uložila príslušným ministrom reštrukturalizovať súčasný inštitucionálny systém dozoru na trhu tak, aby sa odstránilo prekrývanie právomocí a duplicita pri výkone kontroly na trhu vytvorením integrovaného orgánu kontroly na trhu v ochrane spotrebiteľa a orgánu potravinového dozoru. V rámci reštrukturalizácie navrhlo Ministerstvo hospodárstva SR zrušiť výkon dozoru v ochrane spotrebiteľa realizovaný okresnými a krajskými úradmi.

Vláda SR uznesením č. 565/2001 z júna 2001 rozhodla o vytvorení dvoch orgánov kontroly na vnútornom trhu, a to:

- orgán štátnej kontroly na vnútornom trhu v ochrane spotrebiteľa, ktorý integruje kompetencie Slovenskej obchodnej inšpekcie a územných orgánov štátnej správy v ochrane spotrebiteľa
- orgán štátnej veterinárnej a potravinovej správy, ktorý integruje kompetencie Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej inšpekcie a štátnej veterinárnej správy pri výkone kontroly na vnútornom trhu v potravinách.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR vypracovalo návrh novely zákona o potravinách, ktorá je schválená vládou SR a odovzdaná na rokovanie NR SR, s predpokladanou účinnosťou od 1.1.2002. Rovnako, v štádiu rozpracovania je návrh zákona o veterinárnej starostlivosti.

Ministerstvo hospodárstva SR vypracovalo návrh zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol schválený na rokovaní vlády SR dňa 7. 11.2001 a následne dňa 12.11.2001 bol predložený na rokovanie NR SR.

4. Spotrebiteľské organizácie

Nevládne spotrebiteľské organizácie majú nezastupiteľnú úlohu pri identifikácii problémov spotrebiteľov a pri zastupovaní ich záujmov. Sú nezávislým zdrojom informácií o realizácii štátnej spotrebiteľskej politiky a sami plnia časť úloh štátu v oblasti ochrany spotrebiteľa predovšetkým pri výchove a vzdelávaní spotrebiteľov, pri riešení spotrebiteľských sporov a zlepšovaní informovanosti spotrebiteľov o ich právach. Nevládne spotrebiteľské organizácie dotvárajú systém na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľské združenia sa svojou činnosťou podieľajú na plnení niektorých úloh vyplývajúcich z cieľov spotrebiteľskej politiky v SR, ktoré boli stanovené Zásadami spotrebiteľskej politiky, napríklad vzdelávaním spotrebiteľov, poradenskými službami spotrebiteľom alebo riešením spotrebiteľských sťažností. Na základe zákona 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a zákona č. 274/1993 Z.z. o vymedzení pôsobnosti vo veciach ochrany spotrebiteľa sú spotrebiteľské združenia oprávnené podávať podnety orgánom verejnej správy, v súvislosti s plnením úloh orgánov verejnej správy podľa zákona o ochrane spotrebiteľa a podieľať sa na tvorbe a kontrole plnenia štátnej politiky v oblasti ochrany spotrebiteľa. Spotrebiteľské združenia sú oprávnené na základe súhlasu spotrebiteľa a predávajúceho bezplatne sprostredkovať riešenie sporov medzi spotrebiteľom a predávajúcim pri vybavovaní reklamácií.

Združenie slovenských spotrebiteľov so sídlom v Bratislave bolo založené v roku 1990. Od decembra roku 1993 do konca roku 1995 realizovalo spoločný finančný projekt s nemeckým Pracovným spoločenstvom spotrebiteľských zväzov (AgV) pod názvom: Budovanie spotrebiteľskej organizácie v SR. Z jeho finančných prostriedkov a tiež s podporou nemeckého a slovenského ministerstva

hospodárstva vytvorilo ZSS svoje koordinačné centrum v hlavnom meste a štyri regionálne poradenské spotrebiteľské centrá. Finančné prostriedky predstavovali sumu viac ako 314 000 DM, čo v prepočte pri vtedajšom kurze bolo približne 6,3 mil. Sk. V rámci druhého spoločného projektu v rokoch 1997 - 1998 bol realizovaný projekt INFOTÉKA. Infotéka predstavuje informačný, katalógový, samoobslužný, prednákupný poradenský systém pre spotrebiteľov. V súčasnosti má Infotéka ZSS spracovaných 5 tém a 11 katalógov. Nachádza sa na 17 miestach Slovenska. Celkové náklady na tvorbu Infotéky predstavovali čiastku 2 mil. Sk a boli hradené rovnakým dielom z rozpočtových prostriedkov ministerstiev hospodárstva SR a SRN. Združenie slovenských spotrebiteľov bolo od roku 1991 korešpondujúcim členom a od roku 1994 je riadnym členom Consumers International. Je predpoklad, že v najbližšom období sa stane členom BEUC a ANEC, odborných spotrebiteľských organizácií. Dvojstrannú medzinárodnú spoluprácu rozvíja najmä s Českou republikou, Maďarskom a Poľskom. Združenie sa úspešne angažovalo v obnovení úzkej spolupráce so spotrebiteľskými organizáciami v Českej republike. V tomto smere sa medzníkom ďalšieho rozvoja stalo stretnutie v Bratislave vo februári 2000 k 10. výročiu vzniku spotrebiteľského hnutia v Slovenskej a Českej republike. V súčasnosti má ZSS 15 regionálnych poradenských centier so stálym sídlom a 10 centier bez stáleho sídla. Združenie slovenských spotrebiteľov zameriava svoju pozornosť predovšetkým na:

- poradensko - informačnú činnosť - predmetom sťažností v jednotlivých poradenských centrách Združenia boli predovšetkým reklamácie spotrebného tovaru, reklamácie na vyúčtovanie nákladov spojených s užívaním bytov, reklamácie stavebných prác, reklamácie na služby cestovných kancelárií. V roku 2000 kontaktovalo poradenské centrá ZSS celkom 4139 spotrebiteľov, pričom v prvom polroku 2001 ich počet vzrástol približne o 25% oproti predchádzajúcemu roku. S pozitívnym ohlasom sa stretla nová forma spotrebiteľskej poradne - prostredníctvom internetu.
- budovanie samoobslužného informačného spotrebiteľského systému INFOTÉKA, jeho aktualizácia a rozširovanie tématických okruhov, realizácia systému a účinnejšie využívanie v rámci poradenských centier Združenia
- spotrebiteľské hodnotenie a testovanie produktov, ktoré poukazuje na kvalitu predávaných výrobkov a ktoré predpokladá spoluprácu s domácimi, ale i zahraničnými inštitúciami
- spoluprácu pri vydávaní časopisu Test, ktorý poskytuje spotrebiteľom aktuálne informácie o predávaných výrobkoch
- organizovanie kampaní, podujatí a iných aktivít k Svetovému dňu spotrebiteľských práv - od roku 1991
- spoluprácu s médiami a publikačnú činnosť (v roku 2000 sa ZSS zúčastnilo na dvoch tlačových konferenciách, 8 televíznych a 26 rozhlasových vystúpeniach, publikovanie článkov v novinách a časopisoch, spracovaná web stránka Združenia)

- osvetovú a prednáškovú činnosť, ktorá má najširšie uplatnenie na regionálnej a miestnej úrovni a realizuje sa najmä formou prednášok pre žiakov základných a stredných škôl, v kluboch dôchodcov, kluboch žien a pod.
- rozširovanie spolupráce s orgánmi štátnej správy pri tvorbe právnych predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľa a realizácie spotrebiteľskej politiky s osobitným dôrazom na riešenie bežných problémov spotrebiteľov. V týchto súvislostiach sa najlepšia spolupráca javí s ministerstvami hospodárstva, pôdohospodárstva a životného prostredia, so Slovenským zväzom spotrebiteľských družstiev, Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo.
- prehĺbovanie medzinárodnej spolupráce v rámci medzinárodných inštitúcií a tiež organizovaním a účasťou na medzinárodných podujatiach týkajúcich sa problematiky ochrany spotrebiteľa

Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska so sídlom v Starej Ľubovni bola založená v roku 1999 a zastrešuje 5 regionálnych združení. Vznikla odčlenením niekoľkých regionálnych združení zo Združenia slovenských spotrebiteľov. Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska sa vo svojich poradenských regionálnych centrách zameriava najmä na:

- informačnú a poradenskú činnosť, pričom najčastejším predmetom sťažností boli reklamácie na služby spojené s užívaním bytov, telekomunikačné služby, služby reštaurácií a cestovných kancelárií, služby čistiarní, otázky týkajúce sa typových zmlúv a pod.
- prípravu a organizovanie celoslovenskej súťaže mladých spotrebiteľov s názvom Spotreba pre život - v roku 2001 sa uskutočnil 4. ročník tejto súťaže s účasťou 69 škôl z celého Slovenska. V tomto roku sa uskutočnil aj 1. ročník medzinárodnej súťaže s účasťou Českej republiky.
- výchovnú činnosť a spoluprácu so žiakmi a študentmi základných a stredných škôl, ktorí pod vedením členov Asociácie pracujú v Kluboch mladých spotrebiteľov. Z činnosti týchto Klubov je na školách vydávaný časopis Poradca spotrebiteľa.
- publikačnú a informačno-mediálnu činnosť: vydanie zborníka Spotrebiteľské okno, propagácia činností Asociácie v Slovenskom rozhlase, Učiteľských novinách, v regionálnych denníkoch. Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska vydala v roku 2001 prvý odborný-metodický materiál pre vyučovanie na základných školách a osemročných gymnáziách s názvom "Výchova spotrebiteľa k hodnotám".
- spoluprácu s orgánmi štátnej správy pri presadzovaní zámerov spotrebiteľskej politiky, tvorbe právnych predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľa
- rozširovanie medzinárodnej spolupráce prostredníctvom organizovania medzinárodných stretnutí zástupcov spotrebiteľských organizácií

Ochrana spotrebiteľa, agentúra so sídlom v Žiline bola založená v roku 1996. Združenie bolo do roku 1999 zastrešované, spočiatku Združením slovenských spotrebiteľov a v období december 1999 -

január 2001 Asociáciou spotrebiteľských subjektov Slovenska. V súčasnosti pôsobí samostatne. Ochrana spotrebiteľa, agentúra je spotrebiteľskou organizáciou, ktorá podporuje záujmy spotrebiteľov predovšetkým týmito aktivitami:

- poradenská činnosť k základným právam spotrebiteľa v rôznych oblastiach
- publikačná činnosť - vydávanie spotrebiteľského časopisu TERČ s obsahovým zameraním na aktuálne informácie o prijatých zákonoch týkajúcich sa spotrebiteľa, vyjadrovanie právnikovi k aktuálnej legislatíve, vyjadrovanie rôznych odborníkov k aktuálnym problémom, testovanie výrobkov v spolupráci s akreditovanými skúšobňami, rôzne publikačné materiály týkajúce sa ochrany zdravia a ekonomických záujmov spotrebiteľa, letáky a publikácie k aktuálnym spotrebiteľským problémom, prílohy v regionálnych týždenníkoch, pravidelné relácie v rádiách Rebeka, Dúha, Žilinské rádio, Rádio Frontis, rádio Hviezda Nitra
- výchovno-vzdelávacia a informačná činnosť - v rámci časopisu Terč pripravuje pravidelne prílohu EPOS - energetické poradenstvo spotrebiteľovi, v ktorej sú uverejňované výchovné materiály ako šetriť energiami, súťaže pre školskú mládež zamerané na šetrenie energiou. Okrem tejto prílohy sú organizované rôzne súťaže a ankety, ktoré vedú čitateľov k aktívnemu uplatňovaniu svojich práv.
- spolupráca s ostatnými spotrebiteľskými združeniami, odbornými inštitúciami, skúšobňami, štátnou a verejnou správou, podnikateľskými združeniami a partnerskými organizáciami v zahraničí
- uverejňovanie prílohy EUROSPOTREBITEĽ v rámci časopisu Terč, v ktorej v spolupráci so zahraničnými organizáciami a vydavateľmi spotrebiteľských časopisov informuje čitateľov o legislatívnych úpravách ochrany spotrebiteľa v štátoch EÚ, ich spotrebiteľských organizáciách a aktivitách.

Združenie užívateľov bytov SR Žilina funguje od roku 2000 a združuje členov bytových družstiev, vlastníkov bytov, nájomníkov bytov. Svoje aktivity zameriava najmä na:

- poradenskú a informačnú činnosť týkajúcu sa služieb poskytovaných v súvislosti s užívaním bytov. Najčastejšie sa vyskytujú problémy pri chybnom vyúčtovaní nákladov za teplo a teplú úžitkovú vodu, meraní a regulácii tepla a meraní spotreby vody.
- presadzovanie oprávnených požiadaviek užívateľov a vlastníkov bytov voči správcovi a majiteľom bytov, pričom centrum Združenia využíva poznatky jednotlivých mestských a oblastných združení.
- spoluprácu s orgánmi štátnej správy, nadväzovanie kontaktov s organizáciami podobného zamerania v tuzemsku, ako aj v zahraničí
- publikačnú činnosť - príspevkami do spotrebiteľského časopisu Terč a denníka Národná obroda informuje širokú verejnosť o problémoch v bytovom družstevníctve a otázkach s tým súvisiacich.

Miestny klub ochrany spotrebiteľa v Petržalke bol založený v roku 1995 a vyvíja svoje aktivity predovšetkým v oblasti:

- poradenstva spotrebiteľom
- výchovy a vzdelávania: štvrtročné besedy s občanmi, so žiakmi základných škôl
- publikačnej: príspevky v regionálnej a celoštátnej dennej a odbornej tlači, v Petržalskej televízii, v Slovenskom rozhlase Regina
- prieskum v obchodných jednotkách: dodržiavanie zákona o reklame, zákona o potravinách, Potravinového kódexu a pod.

Miestny klub ochrany spotrebiteľa Bratislava II a *Fórum spotrebiteľov Bratislava* pôsobia samostatne a svoju činnosť zameriavajú predovšetkým na poradenstvo v ochrane spotrebiteľa.

4.1. Finančná dotácia poskytovaná spotrebiteľským združeniam

Slovenská republika ako prvá z krajín strednej a východnej Európy poskytnú finančnú dotáciu na činnosť nezávislých spotrebiteľských združení. Na základe dohody ministra hospodárstva SR a splnomocnenca vlády Spolkovej republiky Nemecko sa spotrebiteľským organizáciám začala poskytovať dotácia na ich činnosť z prostriedkov štátneho rozpočtu na pokračovanie fungovania projektu založeného v spolupráci s nemeckou stranou. Od roku 1996 táto čiastka, ktorá nezohľadňovala ani mieru inflácie, predstavovala sumu 1 mil. Sk ročne. Dotačná politika vo vzťahu k spotrebiteľským združeniam je v súčasnosti jedna z najslabších v rámci krajín SVE, avšak je reálny predpoklad zvýšenia finančnej dotácie pre spotrebiteľské združenia už v roku 2002. Finančné dotácie boli poskytované na základe predložených projektov jednotlivých združení, resp. strešných organizácií v súlade s platnými Záväznými podmienkami poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky záujmovým združeniam právnických osôb a občianskym združeniam vo vecnej pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR, v súlade so zákonom č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci pri poskytovaní dotácií zo štátneho rozpočtu a zákona č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov a na základe zmluvy uzatvorenej medzi Ministerstvom hospodárstva SR a združením. Z rozpočtovej kapitoly Ministerstva hospodárstva SR sú spotrebiteľské združenia finančne podporované od roku 1995. Na činnosť spotrebiteľských združení boli poskytnuté finančné prostriedky uvedené v Sk nasledovne:

--	--	--	--	--	--	--

Rok	Dotácia celkom	Združenie Slovenských Spotrebiteľov (ZSS)	Združenie na Ochranu Spotrebiteľa Stará Ľubovňa	Asociácia Spotrebiteľských Subjektov Slovenska (A3S)	Ochrana Spotrebiteľa Agentúra Žilina	Združenie spotrebiteľov reg. centrum Trenčín
1995	500 000	500 000 ¹⁾	V rámci ZSS	–	–	V rámci ZSS
1996	1 000 000	1 000 000 ²⁾	V rámci ZSS	–	V rámci ZSS	V rámci ZSS
1997	900 000	900 000	V rámci ZSS	–	100 000**	V rámci ZSS
1998	1 000 000	1 000 000	V rámci ZSS	–	–	V rámci ZSS
1999	946 600	946 600	21 600*	–	–	31 800
2000	800 000	800 000	V rámci A3S	200 000 ³⁾	V rámci A3S	V rámci A3S
2001	700 000	700 000	V rámci A3S	190 000 ⁴⁾	70 000**	V rámci A3S

¹⁾ Z celkovej sumy 500 000 Sk bolo pridelených 222 057 Sk na účely financovania prípravy a vydávania spotrebiteľského časopisu TERČ Žilina. V roku 1995 bola vydavateľom časopisu Terč organizácia SPOS SEVER, ktorej boli pridelené uvedené finančné prostriedky.

²⁾ Z pridelenej sumy 1 000 000 Sk bolo pridelených 250 000 Sk na financovanie prípravy a vydávania spotrebiteľského časopisu TERČ Žilina

³⁾ Z pridelenej sumy 200 000 Sk bolo určených 37 000 Sk pre Združenie na ochranu spotrebiteľov – Stará Ľubovňa za účelom realizácie súťaže pre mladých spotrebiteľov „Spotreba pre život“.

⁴⁾ Z pridelenej sumy 190 000 Sk bolo určených 50 000 Sk na realizáciu súťaže pre mladých spotrebiteľov „Spotreba pre život“.

* Suma určená na realizáciu súťaže pre mladých spotrebiteľov „Spotreba pre život“.

** Suma určená na financovanie prípravy a vydávania spotrebiteľského časopisu TERČ.

Z hľadiska realizácie spotrebiteľskej politiky spotrebiteľské združenia ako súčasť komplexného systému na ochranu spotrebiteľa prispeli svojou činnosťou spočívajúcou najmä v bezplatnom poradenstve, riešení sťažností spotrebiteľov, účasťou na legislatívnom procese a výchovno-vzdelávacími projektmi k posilneniu postavenia spotrebiteľa. Medializáciou problémov spotrebiteľov upozornili na celospoločenský význam ochrany spotrebiteľa a potrebu zastúpenia spotrebiteľov pri uplatňovaní ich práv.

5. Medzinárodná spolupráca

5.1. Európska únia

Ministerstvo hospodárstva SR vyvíja rozličné medzinárodné aktivity v oblasti ochrany spotrebiteľa formou organizovania, resp. účasti na seminároch, konferenciách a ďalších podujatiach. Spolupráca v

medzinárodnej oblasti sa týka najmä Európskej únie, OECD, asociovaných krajín, atď. V roku 1995 sa Ministerstvo hospodárstva SR podieľalo na usporiadaní medzinárodného seminára "Systém rýchlej výmeny informácií o nebezpečí hroziacom spotrebiteľom z výrobkov na trhu", ktorý sa konal v dňoch 19. - 20. októbra 1995 v Bratislave. Cieľom seminára bolo podať účastníkom základné informácie potrebné pre založenie systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných výrobkoch na trhu krajín strednej a východnej Európy, ktorý by pracoval na rovnakých princípoch ako systém rýchlej výmeny informácií o nebezpečných výrobkoch RAPEX, fungujúci v krajinách Európskej únie a EFTA. Výsledkom seminára je úspešné založenie a fungovanie systému Trapex.

Zástupca Ministerstva hospodárstva SR sa pravidelne od roku 1998 zúčastňuje Výročného zhromaždenia spotrebiteľských združení, ktoré organizuje Európska komisia. Ide o semináre spotrebiteľských organizácií strednej a východnej Európy a výročné plenárne zasadnutie európskych spotrebiteľských organizácií, na ktorých sú vytýčené ročné a koncepcné úlohy v oblasti ochrany spotrebiteľa pre prácu spotrebiteľských organizácií. Spotrebiteľské organizácie Slovenskej republiky sú reprezentované zástupcom Združenia slovenských spotrebiteľov a od roku 2001 aj zástupcom Asociácie spotrebiteľských subjektov Slovenska.

Ministerstvo hospodárstva SR organizačne prispelo aj k usporiadaniu medzinárodnej konferencie "Uplatňovanie spotrebiteľského práva, vybavovanie spotrebiteľských sťažností, nové priority krajín strednej a východnej Európy v oblasti ochrany spotrebiteľa", ktorá sa konala v dňoch 3. - 4. februára 2000 v Bratislave. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy, spotrebiteľských združení Slovenskej republiky, prizvaní hostia z ústredných orgánov štátnej správy, spotrebiteľských združení a univerzít krajín SVE a EÚ. Na dvojdňovom pracovnom stretnutí boli prezentované výsledky prieskumov a prác, realizovaných v rámci Phare programu (CICPP I. a II.), napr. audit systému bezpečnosti výrobkov, určenie inštitucionálnej sféry pre spotrebiteľskú politiku, definícia a popis zákona o ochrane spotrebiteľa, sprievodca spotrebiteľskou politikou, na ktorom spolupracovali medzinárodné spotrebiteľské združenia: Spotrebiteľia medzinárodne (Consumers International), Pracovné spoločenstvo spotrebiteľských zväzov Nemecka (AgV) a Centrum spotrebiteľského práva Katolíckej univerzity v Louvain-la-Nueve (CDC). Predmetná konferencia bola významnou aj z hľadiska predvstupových aktivít Slovenskej republiky, najmä v súvislosti s vtedajšími screeningovými stretnutiami k problematike kapitoly č. 23- ochrana spotrebiteľov a zdravia. Ďalšou konferenciou organizovanou na medzinárodnej úrovni, bola konferencia "Výchova spotrebiteľa zajtra už dnes", ktorú organizovalo Združenie slovenských spotrebiteľov v dňoch 6. - 7. septembra 2001 a záštitu nad týmto podujatím prevzal minister hospodárstva SR. Cieľom konferencie bola prezentácia Štandardného programu spotrebiteľskej výchovy pre školy v strednej a východnej Európe. Prezentácie o význame spotrebiteľskej výchovy v podmienkach trhovej ekonomiky alebo poznatky a skúsenosti zo spotrebiteľskej výchovy v nordických

krajínach, ako aj ďalšie významné prezentácie, mali prispieť k výmene skúseností zo spotrebiteľskej výchovy na školách všetkých stupňov z krajín účastníkov konferencie.

V rámci predvstupovej pomoci PHARE pripravilo Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva SR projekt "Podpora systému trhového dozoru v oblasti ochrany spotrebiteľov a zdravia", ktorého realizácia bude prebiehať v roku 2002 -2003. Projekt sa skladá z dvoch častí a na jeho realizácii participuje Ministerstvo pôdohospodárstva SR, pričom gestorovanie projektu zostáva na Ministerstve hospodárstva SR. Základným cieľom projektu je zlepšenie systému trhového dozoru ako celku v Slovenskej republike. Stanovený cieľ si vyžaduje reorganizáciu systému trhového dozoru a jeho inštitucionálneho budovania, rozšírenie spolupráce s nevládnymi organizáciami založenými na ochranu práv a ekonomických záujmov spotrebiteľov, ako aj prehĺbenie spolupráce s podnikateľskými subjektami. Projekt je určený na podporu a skvalitnenie činnosti pracovníkov orgánov trhového dozoru, pracovníkov štátnej správy, aktívnejšie zapájanie sa spotrebiteľských združení a podnikateľských asociácií do riešenia problematiky ochrany spotrebiteľov. Realizácia projektu sa bude uskutočňovať v niekoľkých na seba nadväzujúcich krokoch a bude zahŕňať zhodnotenie a prípravu na implementáciu právnych predpisov Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa do právneho systému Slovenskej republiky, školenia, semináre, tréningy pre pracovníkov Slovenskej obchodnej inšpekcie, zainteresovaných pracovníkov štátnej správy, členov nevládných spotrebiteľských združení a členov podnikateľských asociácií vo vzťahu k uplatňovaniu právnych noriem v oblasti ochrany spotrebiteľa, prípravu a vytvorenie podmienok pre prechod zo systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných výrobkoch na trhu Trapex na systém Rapex krajín Európskej únie, vytvorenie podmienok pre aktívnejšie zapájanie sa nevládných spotrebiteľských združení do problematiky ochrany spotrebiteľa, ako aj návrh koncepcie na koordináciu potravinovej a nepotravinovej trhovej kontroly. Časť projektu realizovaného na úrovni Ministerstva pôdohospodárstva SR je zameraný na technickú pomoc pre rozvoj administratívnych kapacít pred vstupom, na tréning inšpektorov na úradnú kontrolu potravín a hygienu potravín, na tréningy na aplikáciu princípov bezpečnosti potravín. Značná pozornosť je venovaná technickej pomoci pri koordinácii inšpekčných aktivít pre nový integrovaný orgán potravinového dozoru v SR - Štátnu veterinárnu a potravinovú správu - v procese prípravy relevantnej legislatívy pre potravinový dozor, pri príprave koncepcií pre výkon potravinového dozoru, pri príprave koordinovaných plánov kontroly a pod. Ďalej je projekt zameraný na posilnenie nového integrovaného orgánu potravinového dozoru v SR prístrojovou technikou pre implementáciu acquis v oblasti analýz nových potravín a kontaminantov, ako aj zriadenie a technické dobudovanie Národného kontaktného bodu pre Rapid Alert System for Foodstuff (RASFF) v SR.

5.2. OECD

Slovenská republika po získaní štatútu pozorovateľa pripravila v roku 1995 Memorandum SR k rozhodnutiam orgánov OECD. V aktualizácii memoranda v júni 2000 za oblasť spotrebiteľskej politiky bolo vyhodnotené uplatňovanie jednotlivých odporúčaní a rozhodnutí orgánov OECD v legislatíve SR. Rozhodnutia a odporúčania týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, napríklad v oblasti notifikačného systému o opatreniach spotrebiteľskej bezpečnosti, spotrebiteľského úveru, elektronického obchodu, bezpečnosti spotrebiteľských výrobkov a ďalšie, sú v slovenskej legislatíve pokryté, resp. v súčasnosti prebieha proces prípravy relevantnej právnej normy (zákon o elektronickom obchode). Po vstupe Slovenskej republiky do Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj - OECD v decembri 2000 sa pre oblasť ochrany spotrebiteľa stalo Ministerstvo hospodárstva SR riadnym členom Výboru pre spotrebiteľskú politiku. V nadväznosti na úlohy prijaté na rokovaní Výboru v marci 2001 spracovalo MH SR ročnú správu za oblasť ochrany spotrebiteľa a spotrebiteľskú politiku, ktorá bola zaslaná na sekretariát Výboru spolu so slovenským prekladom Odporúčania OECD a Smernice na ochranu spotrebiteľa pri elektronickom obchode.

5.3. Ďalšie medzinárodné aktivity

Na základe vzájomnej dohody prebiehali od roku 1995 prípravné práce na realizácii systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných výrobkoch krajín strednej a východnej Európy Trapex. Tento systém bol spustený dňa 17. mája 1999 a do roku 2001 sa aplikoval iba na nepotravinové výrobky. Do systému sú zapojené tieto krajiny: Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovenská republika a Slovinsko. Koordinačným sekretariátom pre Trapex je Generálny inšpektorát ochrany spotrebiteľa v Budapešti. Jednotlivé krajiny sa navzájom upozorňujú na najproblematickejšie kategórie výrobkov, ich distribútorov, výrobcov, dodávateľov a iné subjekty obchodného reťazca zapojené do predaja výrobkov. Tým je práca dozorných a inšpekčných orgánov podstatne uľahčená. Členské krajiny sa za účasti expertov Európskej únie každoročne schádzajú k hodnoteniu systému Trapex a Slovenská republika bola hodnotená ako jedna z najaktívnejších krajín zapojených v tomto systéme. Ministerstvo hospodárstva SR, odbor ochrany spotrebiteľa je kontaktným bodom systému Trapex za Slovenskú republiku. Okrem Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie a Ministerstva hospodárstva SR sú do systému Trapex zapojené aj inšpektoráty Slovenskej obchodnej inšpekcie, autorizované osoby, Policajný zbor (v prípade potreby) a masmédiá.

- Výskyt nebezpečných výrobkov na slovenskom trhu preveruje Slovenská obchodná inšpekcia.
- Popis realizácie systému Trapex a prehľad o dosiahnutých výsledkoch je uvedený v prílohe č. 2.

Medzinárodné aktivity v ochrane spotrebiteľa uskutočňuje MH SR aj na bilaterálnej úrovni. Príkladom je spolupráca s Českou republikou a podpísanie Dohody o spolupráci medzi MH SR a MPO ČR. Na základe Dohody o spolupráci medzi Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom obchodu a priemyslu ČR z mája 2000 sa vytvorila špecializovaná pracovná skupina pre ochranu spotrebiteľa, ktorej činnosť je zameraná na spoluprácu v oblasti legislatívy, nevládných spotrebiteľských združení, konzultácie o

otázkach výkonu dozoru na vnútornom trhu a ďalšie otázky súvisiace s problematikou ochrany spotrebiteľa.

6. Záver

V nadväznosti na predchádzajúce časti materiálu, v ktorých je uvedené vyhodnotenie uplatňovania Zásad spotrebiteľskej politiky SR možno jednoznačne konštatovať, že Slovenská republika zaznamenala v oblasti ochrany spotrebiteľa pozitívny vývoj, čoho dôkazom je aj predbežné uzavretie kapitoly č. 23 - ochrana spotrebiteľov a zdravia v októbri 2000.

Dosiahnuté výsledky v oblasti ochrany spotrebiteľa možno pozitívne hodnotiť predovšetkým z hľadiska:

1. implementácie a harmonizácie právnych predpisov Európskej únie v jednotlivých oblastiach ochrany spotrebiteľa, ktoré sú v gestorstve Ministerstva hospodárstva SR. V súčasnosti je harmonizovaná podstatná časť spotrebiteľského *acquis communautaire* kapitoly č. 23 - ochrana spotrebiteľov a zdravia. Harmonizácia právnych predpisov pokrýva ochranu zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov, ochranu a podporu ekonomických záujmov spotrebiteľov, prístup spotrebiteľov k informáciám o výrobkoch a službách, efektívne riešenie spotrebiteľských sťažností a získavanie náhrad škôd a podporu rozvoja nevládných spotrebiteľských organizácií.
2. aktívnej participácie zainteresovaných ústredných orgánov štátnej správy na podpore rozvoja spotrebiteľskej politiky v podmienkach Slovenskej republiky. Úlohou jednotlivých rezortov a iných ústredných orgánov bolo presadzovať zásady spotrebiteľskej politiky v rámci svojej pôsobnosti. Výsledkom ich pôsobenia je prijatie viacerých právnych noriem, ktoré upravujú aj otázku ochrany spotrebiteľa, napr. zákon o potravinách, Potravinový kódex, zákon o ochrane zdravia a ľudí, zákon o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a pod.
3. výkonov orgánov trhového dozoru a ich zapojenia do medzinárodného systému na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných výrobkoch na vnútornom trhu Trapex. Slovenská republika je hodnotená ako jedna z najaktívnejších krajín zapojených v tomto systéme, ktorého cieľom je zachytenie a odstránenie výskytu nebezpečných výrobkov na vnútornom trhu.
4. prípravy reorganizácie orgánov trhového dozoru. V nadväznosti na prehodnotenie efektívnosti štruktúry orgánov trhového dozoru bolo prijaté uznesenie o realizácii zmien v tejto štruktúre. Cieľom reštrukturalizácie súčasného inštitucionálneho systému trhového dozoru je vylúčenie duplicit a prekrývania právomocí pri výkone kontroly na vnútornom trhu.
5. vytvorenia podmienok pre zapojenie spotrebiteľských organizácií do realizácie cieľov spotrebiteľskej politiky v Slovenskej republike. Reakciou na rozvoj spotrebiteľského hnutia v európskom, ale i v celosvetovom meradle, je vytvorenie legislatívnych podmienok pre činnosť a aktívnu účasť spotrebiteľských organizácií v systéme ochrany spotrebiteľa v SR. Rozširovanie spolupráce so zainteresovanými štátnymi orgánmi a postupné začleňovanie do medzinárodných inštitúcií na

ochranu spotrebiteľa dáva predpoklad pre dôslednejšiu aplikáciu ochrany spotrebiteľa v praxi z pohľadu spotrebiteľských organizácií.

6. medzinárodnej spolupráce, čo sa prejavuje predovšetkým na získavaní poznatkov z oblasti ochrany spotrebiteľa v iných krajinách a prezentácii výsledkov dosiahnutých v SR.

Napriek pozitívnemu hodnoteniu dosiahnutých výsledkov v oblasti ochrany spotrebiteľa treba konštatovať, že i naďalej zostávajú okruhy, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Doteraz nepokryté, resp. iba čiastočne pokryté oblasti zahŕňajú:

- zabezpečenie aktívnej participácie podnikateľských subjektov na spotrebiteľskej problematike, ktorá zo strany podnikateľskej sféry ešte stále nie je dostatočne pochopená. Chýbajú samoregulačné aktivity na ochranu trhu pred nekalosúťažnými praktikami a absentuje pravidelná vzájomná komunikácia medzi podnikateľskými asociáciami a spotrebiteľskými organizáciami.
- príprava podmienok pre inštitucionalizáciu mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov. Aplikácia tohto systému znamená zjednodušenie prístupu spotrebiteľa k právu, pričom nenahrádza možnosť uplatňovania práv spotrebiteľa súdnou cestou. Realizácia systému mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov si však vyžaduje aktívny a profesionálny prístup spotrebiteľských organizácií a podnikateľských subjektov.
- spotrebiteľské organizácie, ich finančná podpora a podpora profesionalizácie ich aktivít. Vo vzťahu k poskytovaniu finančnej dotácie pre aktívne spotrebiteľské organizácie sa nedosiahla zmena od roku 1996 a výška tejto dotácie zostala na úrovni 1 mil. Sk ročne. Z dôvodu podpory reálnej potreby profesionalizovať a systematicky prezentovať výsledky dosiahnuté v činnostiach jednotlivých spotrebiteľských organizácií je potrebné zabezpečiť zvýšenie finančnej dotácie na aktivity vyvíjané v oblasti ochrany spotrebiteľa.

Okrem už dosiahnutých výsledkov a definovania problémových oblastí vyžadujúcich si riešenie, zostáva ukončenie úloh, ktoré sú v súčasnosti rozpracované:

- dokončenie implementácie európskej spotrebiteľskej legislatívy. Úplná harmonizácia príslušných smerníc bude ukončená do konca roka 2003 v súvislosti s referenčným dátumom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie k 1.1.2004.
- dokončenie reformy orgánov trhového dozoru, ktorá sa bude postupne realizovať v nadväznosti na Analýzu účinnosti a pôsobenia súčasného systému orgánov trhového dozoru a návrh zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- podpora rozvoja aktivít spotrebiteľských organizácií s cieľom posilnenia ich vplyvu a zvýšenia informovanosti spotrebiteľskej verejnosti o ich činnosti
- širšie zapojenie SR do medzinárodných aktivít prostredníctvom aktívneho zastúpenia a spolupráce s medzinárodnými inštitúciami v oblasti ochrany spotrebiteľa.

II. Zásady spotrebiteľskej politiky do roku 2003

A. Zásady spotrebiteľskej politiky do roku 2003

Uznesením vlády SR č. 116/1995 schválené „Zásady spotrebiteľskej politiky SR“ vychádzali z medzinárodných dokumentov, predovšetkým Rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 39/248 z 9. 4. 1985 a Rezolúcie Ekonomického a sociálneho výboru OSN 1988/61 z 27. 6. 1988 a definovali opatrenia na dosiahnutie komplexného zabezpečenia ochrany práv a záujmov spotrebiteľov. Podpísaním Európskej dohody o pridružení medzi Slovenskou republikou a Európskymi spoločenstvami začala Slovenská republika v oblasti ochrany spotrebiteľa plniť úlohy obsiahnuté v Bielej knihe s cieľom postupnej integrácie do Európskej únie. Deklaratórny charakter Zásad spotrebiteľskej politiky SR tak nadobudol záväznú formu, ktorá sa prejavila v ich realizácii. V rámci plnenia úloh integračného procesu sa splnil cieľ formulovaný v Zásadách spotrebiteľskej politiky – dosiahnuť primeranú ochranu spotrebiteľov v SR. Spotrebiteľská politika SR do roku 2003 sa bude prioritne zameriavať na dosiahnutie kompatibility ochrany spotrebiteľa v SR s ochranou spotrebiteľa v krajinách Európskej únie v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z prístupového procesu, vrátane dobudovania inštitucionálneho zabezpečenia systému na ochranu spotrebiteľa. Pri realizácii cieľov spotrebiteľskej politiky budú akceptované všeobecne uznávané zásady ochrany spotrebiteľa, ktorými sú:

- ochrana zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov,
- ochrana ekonomických záujmov spotrebiteľov,
- zlepšovanie prístupu spotrebiteľov k informáciám, ktoré im umožnia uskutočňovať informovaný výber tovarov a služieb,
- vzdelávanie spotrebiteľov, pre správnu orientáciu na trhu tovarov a služieb, pre efektívne využívanie informácií,
- vytváranie podmienok pre rýchle a účinné riešenie spotrebiteľských sťažností a získavanie náhrad,
- vytváranie podmienok pre vznik a rozvoj činnosti spotrebiteľských združení.

Zásady ochrany spotrebiteľa sú premietnuté v jednotlivých smerniciach EÚ, ktoré kvalitatívne zmenili prístup k ochrane spotrebiteľa, pretože nevyžadujú zabezpečenie len primeranej úrovne ochrany spotrebiteľov, ale vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov. Zásady reagujú na materiál Európskej únie „Akčný plán pre spotrebiteľskú politiku 1999 – 2001 a "Všeobecný rámec pre činnosti Spoločenstva v prospech spotrebiteľov na roky 1999 – 2003“, v ktorom je osobitná pozornosť venovaná kandidátskym krajinám. Dosiahnutie vysokého stupňa ochrany spotrebiteľa v kandidátskych krajinách je podmienené orientáciou na tieto tri hlavné oblasti:

- úplná harmonizácia legislatívy v oblasti ochrany spotrebiteľa
- dôsledné monitorovanie uplatňovania spotrebiteľského práva

- zvýšenie uvedomenia spotrebiteľa o svojich právach a podpora nevládných spotrebiteľských organizácií.

V nadväznosti na uvedené priority spotrebiteľskej politiky do roku 2003 sú:

- dokončenie implementácie európskych spotrebiteľských smerníc k referenčného dátumu vstupu do EÚ k 1. 1. 2004
- vytvorenie právneho rámca vo vzťahu k novým technológiám, predovšetkým v oblasti elektronického obchodu a životného prostredia
- inštitucionálne dobudovanie systému na ochranu spotrebiteľa v SR ukončením reformy orgánov trhového dozoru v ochrane spotrebiteľa
- podpora rozvoja spotrebiteľských organizácií
- zlepšenie prístupu spotrebiteľov k uplatňovaniu svojich práv
- širšie zapojenie podnikateľských subjektov do aktivít podporujúcich ochranu spotrebiteľa.

B. Prostriedky realizácie spotrebiteľskej politiky

1. Dokončenie implementácie spotrebiteľských smerníc

Základným nástrojom zabezpečovania cieľov spotrebiteľskej politiky je tvorba právnych predpisov. Ochrana spotrebiteľa je predmetom úpravy tak súkromného, ako aj verejného práva. Základným verejnoprávnym predpisom je zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý upravuje niektoré podmienky podnikania dôležité z hľadiska ochrany spotrebiteľa. Z hľadiska zmluvného práva sú práva spotrebiteľa zakotvené v Občianskom zákonníku, ktorý predstavuje základnú právnu úpravu vzťahov medzi predávajúcim a kupujúcim. Európska legislatíva v ochrane spotrebiteľa netvorí samostatný a jednotný systém. Priebežne sú prijímané také právne úpravy, ktoré sa prispôbujú aktuálnym požiadavkám v ochrane spotrebiteľa. Európske spotrebiteľské smernice zakotvujú zásadu minimálnej harmonizácie a umožňujú tým prijímať prísnejšie ochranné opatrenia v záujme ochrany spotrebiteľa. Slovenská republika implementuje európsku spotrebiteľskú legislatívu v súlade so zásadou minimálnej harmonizácie a tento prístup bude zachovaný pri prijímaní spotrebiteľskej legislatívy aj v nasledujúcom období. V rámci prístupového procesu Slovenská republika nepožaduje výnimky alebo prechodné obdobia na implementáciu legislatívy v rámci kapitoly č. 23 – ochrana spotrebiteľov a zdravia. Ukončenie implementácie spotrebiteľských smerníc sa dosiahne k referenčnému dátumu vstupu do EÚ 1. januára 2004.

Etapy harmonizácie spotrebiteľského práva:

- a) Do konca roku 2001 budú spracované návrhy týchto právnych predpisov:
 - návrh zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- návrh vyhlášky MH SR o spôsobe označovania cien výrobkov.
- b) Do konca roku 2002 budú implementované spotrebiteľské smernice nasledovne:
- návrh zákona o elektronickom obchode
 - novelou Občianskeho zákonníka smernica o striedavom užívaní nehnuteľností účastníckym striedavým spôsobom
 - novelou zákona o ochrane spotrebiteľa a Občianskeho zákonníka sa úplne implementuje smernica o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.
- c) Do konca roku 2003 budú implementované smernice EÚ, ktoré neboli harmonizované, resp. ktoré neboli harmonizované úplne:
- novelou Občianskeho súdneho poriadku smernica o súdnych príkazoch
 - novelou Občianskeho zákonníka smernica o výrobkoch určených spotrebiteľovi a súvisiacich zárukách
 - novelou zákona č. 294/1999 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom sa úplne implementuje smernica o občianskoprávnej zodpovednosti za vadný výrobok
 - novelou zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa sa implementuje nová smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov

2. Inštitucionálne dobudovanie systému na ochranu spotrebiteľa

2.1. Koordinácia spotrebiteľskej politiky

Prierezovosť ochrany spotrebiteľa vyžaduje zveriť zodpovednosť za koordináciu a realizáciu spotrebiteľskej politiky jednému ústrednému orgánu štátnej správy. Podľa zákona č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR spotrebiteľská problematika je v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR. Určité oblasti spotrebiteľskej politiky a ochrany spotrebiteľa však spadajú do pôsobnosti iných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy. Vzhľadom na medzirezortný charakter ochrany spotrebiteľa sa vyžaduje spolupráca všetkých zainteresovaných orgánov na plnení štátnej spotrebiteľskej politiky.

Ministerstvo hospodárstva SR bude naďalej plniť úlohu ústredného orgánu štátnej správy pre tvorbu, koordináciu a realizáciu štátnej spotrebiteľskej politiky. Z hľadiska plnenia úloh prístupového procesu bude gestorom negociačnej kapitoly č. 23 – ochrana spotrebiteľov a zdravia. Ministerstvo hospodárstva SR bude naďalej koordinovať realizáciu štátnej spotrebiteľskej politiky s dôrazom na priority prístupového procesu.

2.2. Medzirezortná spolupráca

Predvstupový proces bude MH SR zabezpečovať v spolupráci s ďalšími dotknutými rezortami prostredníctvom negociačnej pracovnej skupiny č. 23 – ochrana spotrebiteľov a zdravia. Príslušné orgány štátnej správy budú poskytovať MH SR potrebné informácie pre formulovanie spoločných postupov pre implementáciu európskej legislatívy. Návrh opatrení smerujúcich k zabezpečeniu cieľov spotrebiteľskej politiky sa bude realizovať prostredníctvom medzirezortnej pracovnej komisie - expertného poradného orgánu ministra hospodárstva pre spotrebiteľskú politiku. Ide o nový orgán, ktorý nahradí Radu pre spotrebiteľskú politiku. Tento orgán bude zriadený na základe uznesenia vlády SR č. 213 zo dňa 7.3.2001 k návrhu opatrení, ktorými sa stanoví nový rámec pre činnosť poradných a koordinačných orgánov vlády v súlade s dokumentom "Audit". Expertný poradný orgán ministra hospodárstva pre spotrebiteľskú politiku bude zložený zo zástupcov vecne príslušných orgánov štátnej správy, spotrebiteľských organizácií, podnikateľských zväzov, zástupcov odborov a územnej samosprávy. Z dôvodu zabezpečenia konštruktívneho riešenia otázok súvisiacich s ochranou spotrebiteľa bude MH SR požadovať, aby členmi novo vzniknutého orgánu boli kompetentní zástupcovia rezortov a inštitúcií zaoberajúci sa problematikou spotrebiteľskej politiky. Dotknuté ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy sa budú na plnení úloh štátnej spotrebiteľskej politiky podieľať v rámci svojej vecnej príslušnosti. V rámci medzirezortnej spolupráce budú s MH SR prerokúvať navrhované legislatívne úpravy súvisiace s ochranou spotrebiteľa. Ministerstvo hospodárstva SR organizačne zabezpečí funkčnosť a spoluprácu dotknutých rezortov prostredníctvom Expertného poradného orgánu ministra hospodárstva pre spotrebiteľskú politiku a negociačnej pracovnej skupiny č. 23 – ochrana spotrebiteľov a zdravia. Príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy sa v rámci svojej pôsobnosti budú podieľať na realizácii zásad spotrebiteľskej politiky pri tvorbe právnych predpisov a ich aplikácii. Plán realizácie medzirezortnej spolupráce sa završuje prijatím tabuľky prioritných úloh.

2.3. Orgány trhového dozoru - Trhový dozor je jedným z najdôležitejších nástrojov uplatňovania štátnej spotrebiteľskej politiky. Výsledky činnosti dozorných orgánov identifikujú problémy na trhu výrobkov a služieb poskytovaných spotrebiteľom a sú indikátorom efektívnosti štátnej ochrany spotrebiteľa. V rámci prístupového procesu Slovenská republika vyjadrila pripravenosť splniť záväzky vo vzťahu k posilneniu koordinácie orgánov kontroly na trhu tak, aby bolo zabezpečené:

- uplatňovanie práv spotrebiteľov v oblasti bezpečnosti výrobkov, ochrany zdravia a ich ekonomických záujmov
- prevencia zákonom chránených práv spotrebiteľov, spočívajúcich v overovaní, či povinné subjekty plnia svoje povinnosti, stanovené právnymi predpismi
- dôsledné zisťovanie porušovania právnych predpisov a ich eliminácia prostredníctvom ukladania nápravných opatrení a pri ich nerešpektovaní aj prostredníctvom ukladania zákonom stanovených sankcií.

V rámci plnenia záväzkov vyplývajúcich z prístupového procesu je nevyhnutné:

1. zmeniť štruktúru orgánov trhového dozoru za účelom odstránenia prekrývajúcich sa kompetencií jednotlivých dozorných orgánov
2. posilniť inštitucionalizáciu a výkon kontroly na trhu tak, aby tento bol kompatibilný s požiadavkami a systémom kontroly na trhu v krajinách EÚ
3. zlepšiť personálne, technické a finančné zabezpečenie dozorných orgánov.

Zmena súčasného systému orgánov trhového dozoru si vyžaduje reformu orgánov trhového dozoru v súlade s uznesením vlády SR č. 565 z júna 2001. V zmysle prijatého uznesenia sa vytvoria dva orgány kontroly na vnútornom trhu Slovenskej republiky, a to:

- Štátna kontrola na vnútornom trhu v ochrane spotrebiteľa
- Štátna veterinárna a potravinová správa.

Ministerstvo hospodárstva SR pripravilo návrh zákona o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhovanou právnou úpravou sa vytvorí silný, kompetentný, efektívny a účinný orgán kontroly integrovaním pôsobnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie a krajských a okresných úradov – odborov živnostenských a ochrany spotrebiteľa a odstráni sa tak duplicita a prekrývanie kompetencií týchto orgánov trhového dozoru. Zmena v činnosti a účinnosti pôsobenia Slovenskej obchodnej inšpekcie si vyžaduje zvýšené potreby z hľadiska personálneho, technického a celkového finančného zabezpečenia súvisiaceho s požiadavkou dosiahnutia európskeho štandardu kontroly na trhu. Potencionálnym zdrojom krytia navýšenia rozpočtu na rok 2002 je

- v zmysle uznesenia vlády SR č. 45/2001 a č. 565/2001 podprogram Podpora administratívnych štruktúr v oblasti trhového dozoru a ochrany spotrebiteľa
- v zmysle uznesenia vlády SR č. 702/2001 zvýšenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ
- zrušenie kompetencií v ochrane spotrebiteľa krajských a okresných úradov.

Ministerstvo hospodárstva SR zabezpečí zvýšenie rozpočtu Slovenskej obchodnej inšpekcie v súvislosti s novým zákonom o štátnej kontrole na vnútornom trhu v ochrane spotrebiteľa na pokrytie personálnych a technických požiadaviek na rok 2002 vo výške 92 123 tis. Sk.

2.4. Spotrebiteľské organizácie

2.4.1. Spolupráca so spotrebiteľskými organizáciami

Spolupráca spotrebiteľských organizácií so štátnymi orgánmi bude pokračovať v rámci činnosti Expertného poradného orgánu ministra hospodárstva SR pre spotrebiteľskú politiku a jeho stálej pracovnej skupiny. Stála pracovná komisia bude zložená zo zástupcov

nevládných spotrebiteľských združení a organizácií pôsobiacich v SR, ktoré budú ochotné takouto formou s Ministerstvom hospodárstva SR spolupracovať.

Stála pracovná komisia bude prerokúvať otázky:

- finančného zabezpečenia činnosti spotrebiteľských združení a organizácií v SR z prostriedkov štátneho rozpočtu
- účasti zástupcov spotrebiteľských združení a organizácií na medzinárodných podujatiach
- hodnotenia činnosti spotrebiteľských združení a organizácií, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.

Závery stálej pracovnej skupiny budú predkladané ministrovi hospodárstva SR vo forme odporúčaní. Tým sa dosiahne zapojenie všetkých spotrebiteľských združení do riešenia najzávažnejších problémov spotrebiteľského hnutia a dosiahne sa tak väčšia transparentnosť a vzájomná informovanosť medzi spotrebiteľskými organizáciami v SR. Spolupráca medzi štátnymi orgánmi a nevládnymi spotrebiteľskými organizáciami bude znamenať posilnenie ich vplyvu a zvýšenie informovanosti spotrebiteľskej verejnosti o ich činnosti. Ministerstvo hospodárstva SR organizačne zabezpečí funkčnosť Stálej pracovnej komisie zloženej zo zástupcov spotrebiteľských organizácií pôsobiacich v SR.

2.4.2. Financovanie spotrebiteľských organizácií z rozpočtovej kapitoly MH SR

Pretrvávajúcim problémom pri činnosti spotrebiteľských organizácií je ich financovanie z prostriedkov štátneho rozpočtu. V súčasnosti sa nedá dosiahnuť stav samofinancovania spotrebiteľských organizácií, nakoľko ich členská základňa je nestabilná a nie je preto reálne náklady na činnosť pokrývať z členských príspevkov. Efektívne pôsobenie neštátnych spotrebiteľských organizácií nie je možné bez finančných príspevkov na zabezpečenie ich činnosti z prostriedkov štátneho rozpočtu. Finančná podpora zo strany štátu však nemôže byť hlavným príjmom pre spotrebiteľské organizácie. Nakoľko v období do roku 2003 nie je predpoklad integrácie spotrebiteľských združení do 1 - 2 strešných organizácií, finančná podpora zo strany štátu bude zameraná na vybrané konkrétne aktivity spotrebiteľských organizácií, predovšetkým na:

- zvýšenie účinnosti riešenia spotrebiteľských sťažností formou poradenských centier a ich rozširovania
- vydávania spotrebiteľských publikácií a časopisov (periodických i neperiodických), propagačných materiálov zameraných monotematicky na aktuálne problémy v ochrane spotrebiteľa
- výchovnú a vzdelávaciu činnosť formou seminárov a kurzov tematicky zameraných na problematiku ochrany spotrebiteľa
- prednáškovú činnosť na základných a stredných školách s cieľom zvyšovania povedomia o právach spotrebiteľov
- spotrebiteľské testovanie výrobkov s následným publikovaním výsledkov spotrebiteľských testov.

Dotácie spotrebiteľským organizáciám budú poskytované formou príspevku na konkrétne projekty na úhradu časti nákladov súvisiacich s realizáciou jednotlivých projektov. Vzhľadom na uvedené bude potrebné prehodnotiť kritériá hodnotenia pre poskytovanie dotácií z rozpočtovej kapitoly MH SR pre spotrebiteľské organizácie, ako aj Záväzné podmienky poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu SR záujmovým združeniam právnických osôb a občianskym združeniam vo vecnej pôsobnosti MH SR.

Podpora činnosti nevládných spotrebiteľských organizácií bude pre rok 2002 a rok 2003 zabezpečovaná z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu v rámci podprogramu „Podpora rozvoja činnosti občianskych združení“. Uvedená čiastka bude použitá na bežné výdavky, predovšetkým na prevádzkové náklady a čiastočne na mzdy, ako aj na nákup výpočtovej techniky a kancelárskej techniky.

V súvislosti so zmenami v pridelovaní finančných prostriedkov Ministerstvo hospodárstva SR pripraví návrh Zásad pre poskytovanie dotácií z rozpočtovej kapitoly MH SR pre spotrebiteľské organizácie a návrh zmeny Záväzných podmienok poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu SR záujmovým združeniam právnických osôb a občianskym združeniam vo vecnej pôsobnosti MH SR, ktoré budú zohľadňovať novokoncipované Zásady pre poskytovanie dotácií.

3.Prístup k právu, výchova a vzdelávanie spotrebiteľa

3.1. Mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov

Spotrebiteľská verejnosť nemá dostatok vedomostí a skúseností o možnostiach uplatňovania svojich práv a preto pretrváva snaha riešiť individuálne spotrebiteľské sťažnosti prostredníctvom orgánov štátnej správy. **Napriek tomu, že platná právna úprava poskytuje spotrebiteľom široké možnosti uplatňovania svojich práv súdnou cestou, prax ukazuje, že len veľmi malý počet spotrebiteľov sa individuálne domáha nápravy prostredníctvom súdov. V súdnom konaní sa prejavuje nerovnováha medzi obtiažnosťou sporov a dĺžkou rozhodovania. Tento stav je spôsobený aj neznalosťou právnych procesných prostriedkov zo strany spotrebiteľa.** V súčasnosti existuje právne zakotvené tzv. zmierovacie konanie, ktoré sprostredkujú spotrebiteľské organizácie medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi. Tento režim je postavený na dobrovoľnej spolupráci zainteresovaných strán, pričom spotrebiteľská organizácia je nezávislou rozhodovacou autoritou. Výsledky dohodovacieho konania nemajú právu záväznosť a podnikateľská verejnosť im neprisuduje dostatočnú vážnosť. Možnosťou zefektívnenia riešenia spotrebiteľských sporov je vytvorenie alternatívneho mechanizmu riešenia spotrebiteľských sporov, ktorý zjednoduší prístup spotrebiteľov k uplatneniu svojich práv bez zásahu do ich práva na súdnu ochranu. Vytvorenie takéhoto systému je v súlade s odporúčaním Európskej komisie z 30. marca 1998 o princípoch mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov. Inštitucionalizácia alternatívneho mechanizmu bude znamenať rýchlejší, účinnejší, lacnejší a jednoduchší spôsob nápravy vzniknutých sporov. Na jeho fungovaní sa budú spoločne podieľať spotrebiteľské organizácie a podnikateľská sféra. Zmenou zákona o ochrane spotrebiteľa a súčasnej úpravy zmierovacieho konania sa dosiahne efektívny model riešenia spotrebiteľských sporov mimosúdnou cestou.

3.2. Výchova a vzdelávanie

Spotrebiteľská problematika bude naďalej obsahom vybraných všeobecno-vzdelávacích predmetov na základných a stredných školách, najmä v predmetoch občianska náuka, občianska výchova, právna náuka, ako aj v odborných predmetoch stredných odborných škôl a učilíšť so zameraním na ekonomiku, obchod a služby. Realizácia týchto zámerov sa bude zabezpečovať v rámci Štandardného programu spotrebiteľskej výchovy na školách v strednej a východnej Európe.

3.3. Zverejňovanie a sprístupňovanie informácií

Zlepšenie informovanosti spotrebiteľov a zvyšovanie povedomia spotrebiteľov o ich právach a možnostiach ich vymožiteľnosti sa dosiahne pravidelným zverejňovaním a sprístupňovaním výsledkov činnosti dozorných a kontrolných orgánov a činnosti spotrebiteľských organizácií predovšetkým pri riešení spotrebiteľských sporov a sťažností širokej spotrebiteľskej verejnosti. Ministerstvá, do pôsobnosti ktorých patria dozorné a inšpekčné orgány zabezpečia pravidelné zverejňovanie a sprístupňovanie výsledkov činnosti dozorných a kontrolných orgánov v ochrane spotrebiteľa.

C. Podnikateľská sféra

Na ochrane spotrebiteľa sa musí podieľať podnikateľská sféra, ktorá by mala mať prvoradý záujem na vytváraní dôvery spotrebiteľa voči podnikateľskému prostrediu a trhu. Dialóg medzi spotrebiteľmi a podnikateľmi by mal viesť k súhlasným rozhodnutiam v oblasti legislatívy a samoregulačných aktivít. Vytvorenie mechanizmu samoregulačných aktivít dotvára právny rámec, pretože okrem odstraňovania nekalosúťažných praktík vedie k ochrane samotného spotrebiteľa. Prostriedkom pre riešenie spotrebiteľských sporov môže byť vytváranie tzv. reklamačných štandardov, ktoré stanovujú postup pri riešení spotrebiteľských sporov určitých skupín výrobkov. Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci s akreditovanou osobou na skúšanie obuvi pripravuje v tomto roku metodickú pomôcku pre spotrebiteľov, spotrebiteľské organizácie a podnikateľské subjekty zameranú na riešenie reklamácií v sortimente obuvi. **Subjekty podnikateľskej sféry sa zapoja do realizácie spotrebiteľskej politiky prostredníctvom:**

- **spolupráce s orgánmi štátnej správy**
- **spolupráce so spotrebiteľskými združeniami.**

Ministerstvo hospodárstva SR bude iniciovať účasť zástupcov podnikateľskej sféry v poradných orgánoch na ochranu spotrebiteľa (negociačná skupina č. 23 – ochrana spotrebiteľov a zdravia, expertný poradný orgán ministra hospodárstva SR pre spotrebiteľskú politiku) a bude iniciovať aktívnejší kontakt medzi podnikateľskou sférou a spotrebiteľskými združeniami pri riešení spotrebiteľských sporov.

D. Medzinárodné aktivity a spolupráca v ochrane spotrebiteľa

Projekt PHARE 2001

V rámci predvstupovej pomoci programu Phare 2001 sa bude realizovať Ministerstvom hospodárstva SR pripravený projekt „Podpora systému trhového dozoru v oblasti ochrany spotrebiteľa a zdravia“. Na projekte participuje MH SR a MP SR, pričom gestorom projektu je MH SR. Celková finančná čiastka projektu je 2,928 mil. EUR. Projekt bol predbežne schválený na realizáciu v roku 2002 s finančným krytím pre MH SR vo výške 1,435 mil. EUR, pre MP SR vo výške 1,493 mil. EUR. Projekt je zameraný na zvýšenie účinnosti a efektívnosti výkonu orgánov trhového dozoru a vzdelávanie členov nevládných spotrebiteľských organizácií. Základné činnosti a realizácia projektu:

- zrevidovanie implementovaných právnych predpisov EÚ v právnom systéme SR v oblasti bezpečnosti výrobkov a služieb
- školenia, semináre a tréningy pre pracovníkov Slovenskej obchodnej inšpekcie, členov nevládných spotrebiteľských združení, členov podnikateľských asociácií vo vzťahu k uplatňovaniu právnych predpisov v oblasti ochrany spotrebiteľa a spotrebiteľskej politiky

- vytvorenie podmienok pre užšiu spoluprácu Slovenskej obchodnej inšpekcie a colných orgánov
- príprava prechodu systému TRAPEX na systém RAPEX krajín EÚ (analýza rozdielov, pilotný projekt na zavedenie systému RAPEX, metodické príručky pre orgány trhového dozoru, profesionálne školenia, technické vybavenie pre orgány trhového dozoru na zavedenie systému RAPEX)
- vytvorenie podmienok pre aktívnejšie zapájanie nevládných spotrebiteľských združení do problematiky ochrany spotrebiteľa (školenia, tréningy, podporné aktivity pre spotrebiteľské združenia - informačné materiály pre spotrebiteľov, internetové stránky spotrebiteľských združení)
- návrh koncepcie na koordináciu potravinovej a nepotravinovej trhovej kontroly
- technická pomoc pri koordinácii inšpekčných aktivít pre nový integrovaný orgán potravinového dozoru v SR - Štátnu veterinárnu a potravinovú správu
- posilnenie nového integrovaného orgánu potravinového dozoru v SR prístrojovou technikou
- zriadenie a technické dobudovanie Národného kontaktného bodu pre Rapid Alert System for Foodstuff - RASFF

Podpora členstva spotrebiteľských organizácií v medzinárodných organizáciách

Spotrebiteľským organizáciám pôsobiacim v SR bude poskytnutá finančná podpora pre ich pôsobenie a začlenenie do medzinárodných spotrebiteľských organizácií – Consumers International a European Bureau of Consumers Unions (BEUC - Európsky úrad spotrebiteľských zväzov) a ANEC (organizácia, ktorá háji záujmy spotrebiteľov v oblasti štandardizácie a certifikácie).

Svetový deň spotrebiteľských práv - Hlavnou témou Svetového dňa spotrebiteľských práv v roku 2002 bude Právo na zastúpenie, ktorú navrhla organizácia Consumers International. Súčasťou kampane k uvedenej téme je aj celosvetový dotazník o jednotlivých formách tohto zastúpenia najmä vo vzťahu k centrálnym a regionálnym orgánom štátnej správy. Členom organizácie Consumers International je Združenie slovenských spotrebiteľov, ktoré sa aktívne zapojilo do tejto aktivity.

TABUĽKA PRIORITNÝCH ÚLOH SPOTREBITEĽSKEJ POLITIKY DO ROKU 2003

Úloha	Nástroje	Časový Rámec	Zodpovednosť
Zohľadňovať zásady spotrebiteľskej politiky do roku 2003 pri plnení úloh vyplývajúcich z NPAA	Transponovať legislatívu EÚ do právneho poriadku SR so zreteľom na bezpečnosť, ochranu zdravia a ekonomických záujmov spotrebiteľov	Priebežne	Príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy
Implementovať smernicu 2000/31/ES o elektronickom obchode	Pripraviť návrh zákona o elektronickom obchode	rok 2002	MH SR - gestor
Implementovať smernicu 94/47/ES o striedavom užívaní nehnuteľností	Pripraviť návrh novely Občianskeho zákonníka	rok 2002	MH SR - gestor, MS SR
Úplne implementovať smernicu 93/13/ES o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách	Pripraviť návrh novely Občianskeho zákonníka a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa	rok 2002	MH SR - gestor, MS SR

Implementovať smernicu 98/27/ES o súdnych príkazoch	Pripraviť návrh novely zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a Občianskeho súdneho poriadku	rok 2003	MH SR - gestor, MS SR
Implementovať smernicu 1999/44/ES o určitých aspektoch nákupu spotrebiteľského tovaru a záruk	Pripraviť návrh novely Občianskeho zákonníka	rok 2003	MH SR - gestor, MS SR
Implementovať smernicu 1999/94/ES, ktorá sa vzťahuje na dostupnosť spotrebiteľských informácií o palivovej úspornosti a emisiách CO2 v súvislosti s predajom nových osobných vozidiel	Pripraviť návrh novely zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a súvisiacich predpisov	rok 2002	MH SR - gestor, MŽP SR, MDPT SR
Implementovať novú smernicu o všeobecnej bezpečnosti výrobkov	Pripraviť návrh novely zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa	rok 2003	MH SR - gestor
Pripraviť a zaviesť efektívny model mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov	- Pripraviť návrh novely zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa - Zabezpečiť odbornú prípravu spotrebiteľských organizácií a podnikateľských asociácií na aplikáciu mimosúdneho riešenia spotrebiteľských sporov (v rámci projektu Phare 2001)	rok 2003 rok 2002	MH SR - gestor MH SR - gestor

Zabezpečiť zvýšenie dotácie pre spotrebiteľské organizácie	Pripraviť návrh zmeny Záväzných podmienok poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu SR záujmovým združeniam právnických osôb a občianskym združeniam vo vecnej pôsobnosti MH SR	december 2001	MH SR- gestor, MF SR
Rozvíjať spotrebiteľskú výchovu na základných a stredných školách	Spracovať zámery v oblasti výchovy spotrebiteľských práv ako súčasť výučby všeobecno-vzdelávacích predmetov na základných a stredných školách; Štandardný program spotrebiteľskej výchovy na školách v strednej a východnej Európe	rok 2002 a 2003	MŠ SR
Zabezpečiť pravidelné zverejňovanie a sprístupňovanie výsledkov činnosti dozorných a kontrolných orgánov v ochrane spotrebiteľa	Zverejňovanie výročných správ o činnosti jednotlivých dozorných a inšpekčných orgánov v ochrane spotrebiteľa	Priebežne	príslušné ministerstvá a dozorné a inšpekčné orgány v ochrane spotrebiteľa
Pripraviť projekt na zavedenie systému Rapex v SR	Zrevidovanie implementovaných právnych predpisov EÚ v právnom systéme SR v oblasti bezpečnosti výrobkov a služieb (napr. Colný zákon)	Rok 2002 a 2003	MH SR - gestor, ÚNMS SR, MF SR

